

ПАРАДИГМА НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В КОНТЕКСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ

О. М. Ситник

Розбудова цивілізованого європейського суспільства в Україні ставить перед нами надзвичайно важливе й невідкладне завдання – виховання справжнього громадянина, патріота рідної Вітчизни. Події 2014-2015 років у Криму та на Донбасі яскраво продемонстрували нам невблаганну закономірність – люди, що не цінують і зраджують свою Батьківщину – приречені на ганьбу й презирство навіть з боку тих, до кого вони перейшли на службу. А витoki цієї проблеми криються насамперед у відсутності національної гідності та самосвідомості.

Актуальність даної теми пов'язана, в першу чергу з низкою проблем духовного та морально-етичного характеру, котрі постали перед нинішнім суспільством. Для їх належного вирішення в суспільстві має сформуватися парадигма національно-патріотичного виховання студентської молоді – майбутньої еліти нашої нації. Саме вона в майбутньому може власною духовністю, ідейністю та патріотизмом розвинути повноцінну націю. Але для цього вже нині нам необхідно плекати морально-патріотичний фонд української нації – цю нову генерацію, яка навчається у вищих навчальних закладах. І це є одним із пріоритетних завдань освітнього процесу в Україні.

У процесі розвитку та зміцнення духовного й національного потенціалу студентської молоді повинно відіграти саме національно-патріотичне виховання, що має закладатися ще в дошкільному віці та активно розвиватися в загальноосвітній школі. Завданням вищої школи є певна корекція національної самосвідомості та розвою патріотизму. У цьому плані значною мірою інтелектуально-духовні можливості студентської молоді розвивають соціально-гуманітарні дисципліни, серед котрих особливо виділити наступні: історія та культура України, філософія, національна історіософія, етика, естетика, релігієзнавство, політологія, соціологія тощо. Зокрема, величезний потенціал формування національно-патріотичної свідомості студентів закладений у вивченні історії та культури України. Визначні історичні події, героїчна боротьба українського народу за своє національне визволення прищеплюють почуття національної гордості за героїчне минуле. Багато зразків високого героїзму дала історія України, і всі вони є підтвердженням того, що в його

основі був патріотизм, велика любов до рідної землі, свого народу та Батьківщини. При цьому, істинний патріотизм завжди поєднує духовність, громадянську зрілість і соціальну активність суспільства, є дієвою рушійною силою та реалізується в його діяльності на користь Вітчизни.

У процесі формування духовного світу особистості, її морально-патріотичних цінностей надзвичайно важливу роль виконує філософія, її теоретико-методологічна й світоглядна функція. Філософія виконує аксеологічну функцію, у якій патріотизм розглядається як важлива цінність. Любов до Батьківщини, свого народу є однією з найвищих людських цінностей. Методологічною основою патріотичного виховання виступають базисні положення теорії пізнання, філософські положення про діалектичний зв'язок процесів і явищ об'єктивної та суб'єктивної дійсності, про особистість як суб'єкт пізнання, теоретичної та практичної діяльності. На думку В. І. Ряшка, справжній патріот не той, хто кричить про це, а той, хто постійно працює над збагаченням свого духовно-інтелектуального потенціалу, спрямованого на розбудову та захист своєї Батьківщини [1].

Г. Ващенко свого часу висловив переконання щодо необхідності національного самоформування молоді. Становлення національного духу, на його думку, базується виключно на любові до рідного народу, рідного краю. Головним завданням в царині освіти, на його думку, є гармонійне виховання української молоді, основою якого є формування волі й характеру під високим гаслом: Служба Богові й Батьківщині [2, с.10, 11.].

Слід визнати, що саме національно-патріотичне виховання закладає підвалини для формування свідомості нинішніх і прийдешніх поколінь, які розглядатимуть державу (*patria*) як запоруку власного особистісного розвитку, що спирається на ідеї гуманізму, соціального добробуту, демократії, свободи, толерантності, виваженості, відповідальності, здорового способу життя, готовності до змін.

Нині, як ніколи, необхідним є пошук нових підходів і шляхів щодо плекання патріотизму як почуття та як базової якості особистості. При цьому потрібно враховувати, що Україна має давню й величну культуру, історію, досвід державницького життя, що постають потужним джерелом і підґрунтям у процесі національно-патріотичного виховання. Вони вже ввійшли до освітнього й загальновиховного простору, але нинішні суспільно-політичні процеси вимагають їх переосмислення, яке відкриває нові можливості для освітньої сфери.

Значною в даному процесі є роль Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді МОН України, котра націлює нас на дотримання цілої низки засадничих принципів і настанов у даному процесі. І саме в такому руслі нам необхідно розвивати патріотично-державницький дух усіх попередніх поколінь українців. Вважається, що в основу системи національно-патріотичного виховання слід втілювати ідею розвитку української державності як консолідуючого чинника розвитку українського суспільства та української політичної нації. Важливе місце в просвітницькій діяльності посідає відновлення історичної пам'яті про значні й тривалі державницькі традиції України. [3].

Слід наголосити, що саме просвітницький аспект посідає визначальну роль у процесі національно-патріотичного виховання дітей та молоді, адже лише такого роду просвітницьке донесення інформації може забезпечити належне сприйняття молодим поколінням матеріалів національно-історичного змісту. І, при цьому, надзвичайно важливим є акцентування на духовних і моральних аспектах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ДЖЕРЕЛ:

1. Ряшко В. І. Національно-патріотичне виховання курсантів і студентів внз мвс у процесі викладання соціально-гуманітарних наук / В. І. Ряшко : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://vuzlib.com/content/view/2144/122/>.
2. Ващенко Г. Виховний ідеал / Г. Ващенко. – Полтава, 1994. – 192 с.
3. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді. Додаток до наказу Міністерства освіти і науки України від 16. 06. 2015 р. – № 641 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://don.kievcity.gov.ua/files/2015/6/17/zahody.pdf>